

Informace pro Monitorovací výbor OP VVV

Stanovisko Řídicího výboru IPs CzechELib

Stanovisko popisuje dosavadní realizaci IPs CzechELib z pohledu jeho Řídicího výboru (dále jen „ŘV“) v období od předprojektové fáze – 2. polovina roku 2016 – do 31. července 2019.

Obecné charakteristiky ŘV a organizace jeho chodu

Řídicí výbor IPs CzechELib byl ustaven za svém prvním zasedání dne 11. 8. 2016, kdy byl schválen Statut ŘV a Jednací řád. ŘV díky svému personálnímu složení pokrývá klíčové aktéry pro zajištění naplnění cílů projektu. Předsedou ŘV je z titulu své funkce náměstek Sekce vysokého školství, vědy a výzkumu MŠMT, místopředsedou zástupce České konference rektorů a Rady vysokých škol. Členy jsou pak zástupce příjemce v roli sponzora, zástupce Akademie věd České republiky a zástupkyně Sekce ekonomické MŠMT. Od ledna 2018 je šestým členem i zástupce příjemce v roli dodavatele, který však nedisponuje hlasovacím právem.

Rozhodování ŘV probíhá především na prezenčních zasedáních (za sledované období se jich uskutečnilo celkem 25) a per rollam formou e-mailového hlasování. Zasedání se konají zpravidla poslední středu v měsíci, po předchozí dohodě i v jiný termín. Zpočátku realizace projektu se zasedání konala každý měsíc, během posledních 6 měsíců v průměru každý druhý měsíc. Podklady pro rozhodování ŘV jsou zasílány tajemníkem ŘV elektronicky se zpravidla týdenním předstihem.

Vždy koncem měsíce je členům ŘV zasílán status report za daný měsíc, bez ohledu na to, zda se zasedání ŘV koná, či nikoliv.

Časový harmonogram projektu

Během prvního roku fyzické realizace (2017) se projektový tým a s ním i ŘV musel potýkat s očekávatelnými počátečními problémy a zdrženými spojenými především s nastavením projektu (tvorba a schvalování základní projektové dokumentace dle PRINCE2® a dílčích metodik souvisejících s pořízením EIZ) a obecnými úskalími spojenými s implementací zcela nového systému pořízení EIZ (jak ze strany účastnických institucí, tak ze strany poskytovatelů EIZ). V průběhu následujících dvou let se již celé prostředí stabilizovalo. Členové ŘV si byli vědomi, že systémová změna může zpočátku přinášet zdržení z důvodu potřeby vyjasnění základních faktů i podrobností cílové skupině projektu nebo vyjednávání nových podmínek s poskytovateli EIZ, a v tomto kontextu během roku 2017 reflektovali postup, např. směrem k plnění harmonogramu. Pokud nedojde k nepředvídatelným událostem, zejména ve vztahu k vládě ČR (na níž je vyhlášení veřejných zakázek na pořízení EIZ závislé), ŘV očekává v r. 2019 i v dalších letech řádné plnění každoročně schvalovaného harmonogramu.

Schvalování materiálů, řízení a schvalování změn

Veškeré materiály – nejčastěji změnové listy, zprávy o realizaci, žádosti o platbu, Situační zprávy pro Poradu vedení MŠMT (dále jen „PV MŠMT“) a výstupy projektu – jsou ke schválení předkládány prostřednictvím tajemníka, který zároveň plní funkci projektového dohledu. Obecně lze říci, že změny zásadnějšího charakteru, projektová dokumentace nebo výstupy projektu jsou diskutovány a schvalovány zpravidla na prezenčních zasedáních, per rollam jsou pak schvalovány typicky aktuální změny menšího významu, Situační zprávy pro PV MŠMT nebo neodkladné schválení osob do tzv. klíčových pozic. Stává se pouze výjimečně, že by materiály předložené ŘV ke schválení byly nevyhovující – např. navrhované změny nedostatečně vysvětlené – a vyžadovaly by tedy další úpravy. Ani jedna

Příloha č. 9b prezentace k 17. zasedání MV OP VVV

doposud provedená změna nepodléhala nutnosti schválení MV OP VVV nebo PV MŠMT; projekt se tedy drží podoby schválené v r. 2016.

ŘV dle svého jednacího řádu rozhoduje konsenzem, popř. hlasováním (na něž nicméně ještě nikdy nedošlo). Při hlasování per rollam je rozhodující počet kladných stanovisek jednotlivých členů. Během rozhodování ŘV dochází někteří členové ŘV k jistému rozporu, který souvisí se závaznou metodikou řízení IPs danou ŘO OP VVV, podle níž ŘV schvaluje široké spektrum typů dokumentů. Vzhledem k různorodosti odborného zaměření členů ŘV se někteří nemusí cítit dostatečně erudovaní k posouzení a následnému schválení některých materiálů, např. metodik týkajících se procesu pořizování EIZ nebo žádostí o platbu obsahující veškeré účetní doklady k nim. V těchto a dalších ryze technických záležitostech je pak odpovědností projektového manažera deklarovat a garantovat právní i procesní adekvátnost změn schvalovaných ŘV.

Rizika a otevřené body

Registr rizik patří mezi dokumenty schvalované ŘV každoročně (v případě potřeby i častěji), rizika, resp. otevřené body, jsou pak součástí každoměsíčních status reportů. Díky nim a pravidelným zasedáním mají členové ŘV včasné informace o možných problémech a mají tak možnost osobně diskutovat možná řešení. Je-li to zapotřebí, jednotliví členové ŘV poskytují odborná stanoviska nebo osobně vyjednávají s členskými institucemi CzechELib, jinými sekcemi MŠMT nebo orgány státní správy tak, aby byla rizika minimalizována.

Jako největší výzvy budoucích let lze spatřovat stabilizaci a udržení lidských zdrojů a s nimi svázaného know-how v Národním licenčním centru CzechELib a zadruhé zajištění jeho funkčnosti (vč. financování) v letech přechodu na Open Access, a to jak ve spojitosti s publikacemi (přechod z plateb za EIZ formou předplatného na úhradu APCs), tak ve spojitosti s otevřeným přístupem k datům.

Čerpání projektu

O čerpání a plnění všech typů finančních milníků je ŘV měsíčně informován ve status reportu. ŘV má tak dostatek času reagovat na případná rizika spojená s čerpáním. Jako největší problém se v případě IPs CzechELib jeví podmínka žádat o změnu fin. milníku za kalendářní rok nejpozději v červnu daného roku. V tomto období však ještě nemusí být možné odhadnout náklady na největší položku v rámci čerpaného rozpočtu, tj. samotné platby za EIZ, dostatečně přesně.

V únoru 2018 byl příjemce ze strany ŘO OP VVV sankcionován za nesplnění finančního milníku za rok 2017. Na základě této zkušenosti tedy ŘV v červnu 2018 rozhodl o snížení finančního milníku pro rok 2018, což následně schválil i ŘO OP VVV. Finanční milník tak byl v r. 2018 splněn a vše nasvědčuje tomu, že bude splněn i za rok 2019. To vše lze brát jako doklad toho, jak obtížné bylo odhadnout před začátkem realizace projektu reálné náklady na EIZ (vč. možnosti kurzových rozdílů) v nově nastavovaném prostředí jejich centralizovaného pořizování.

Naplňování cílů projektu, dopad na cílovou skupinu

Institucí, které jsou aktivně zapojeny do projektu a reálně využívají služby vzniklého Národního licenčního centra CzechELib, je v r. 2019 celkem 113 a jejich spektrum zahrnuje všechny nejvýznamnější výzkumné organizace, tj. zejm. veřejné vysoké školy a pracoviště Akademie věd ČR. Počínaje r. 2020 bude moci využívat finanční podpory CzechELib i dalších 16 knihoven s celostátní působností. Odezva od osob i institucí z cílové skupiny projektu je většinou kladná, což potvrzují

Příloha č. 9b prezentace k 17. zasedání MV OP VVV

i průběžné evaluační zprávy projektu vytvářené pro ŘO OP VVV externím dodavatelem a vycházející z CAWI a řízených rozhovorů.

I přes platbu nezpůsobilých výdajů a sankcí ŘV s plněním hlavního poslání projektu, tj. s implementací centralizovaného systému pořizování EIZ, i se spokojeností zástupců cílové skupiny jednoznačně musí být spokojen.